

Wandelommetje Amalia: Het Merkske

In dit ommetje zetten we Het Merkske op het ereschavot. We lopen er niet langs, dat kan ook niet, maar steken het twee keer over en doorkruisen over schitterende paden een aantal beemden die langs het zo'n tien kilometer lange grensbeekje liggen.

De verleiding is groot om uit te wijden over de flora en fauna van de Vallei van Het Merkske, inmiddels een aaneengesloten en grensoverschrijdend natuurgebied van duizend hectare groot. Dat doen we toch maar niet, want waar te beginnen? Wie er meer over wil weten, kan het best er eens de nieuwsbrieven op naslaan die de beheerders in het gebied als Natuurpunt, ANB, SBB en de beide waterbeheerders periodiek uitbrengen.

In de laatste nieuwsbrief Merkske van maart 2021 gaat het onder meer over broedvogels, libellen, vlinders en slakken. En over een nieuwe bewoner: de knoflookpad. Die stelt heel specifieke eisen aan zijn land- en waterhabitat, die Het Merkske nu kan bieden: poelen en kruidenrijke graslanden en akkers die het gebied typeren. Ook in de afgelopen tijd uitgevoerde werken komen aan bod zoals de herinrichting van de 'Gronden Siemons' bij Baarlebrug. Een groot bord van Staatsbosbeheer langs de Hoogstratensebaan markeerde afgelopen jaar de plek waar gewerkt is. Wilgenstruweel is verwijderd, een aantal percelen langzaam naar de beek toe afgegraven, zodat er weer een natuurlijk uitziend beekdal is ontstaan. Ook de kwel komt nu beter naar boven wat de beekdalflora hard nodig heeft. Op het ommetje loop je langs de achterzijde van dit 10 hectare grote project. Het mooiste zicht erop heb je vanaf de weg.

Beemden

Het Merkske is het enige water dat in het jargon van de waterbeheerders een 'natuurlijke status' heeft gekregen. Dat heeft veel te maken dat de beek nog zo kronkelt als eeuwen terug, er zeg maar nooit aan geknutseld is. De ligging op de landsgrens verhinderde dat Het Merkske is rechtgetrokken is zoals veel andere beken in de vorige eeuw, veel te ingewikkeld om dat voor elkaar te krijgen. Nu zijn we er heel blij mee.

Oudere Baarlenaren weten nog wel dat elke boer wel een stukje beemd had, als hooiland. Ze moesten als kind mee om te helpen bij het hooien. Aan de Nederlandse kant zijn veel beemden in handen van Staatsbosbeheer, aan Belgische zijde is het in de ruilverkaveling Zondereigen gelukt er natuurgebied van te maken. De laatste jaren zetten Staatsbosbeheer en het Agentschap Natuur en Bos er steeds meer op in om landbouwers te betrekken bij het beheer: natuurinclusieve landbouw wordt het genoemd.

Siemonsebaan

Beemdendreef, Hoogstratensebaan, namen waarvan je de oorsprong meteen begrijpt. 'Dreef' is van oudsher een weg waarover vee wordt gedreven, de Beemdendreef loopt dood in de beemden bij Het Merkske, waarschijnlijk werd die wel gebruikt om koeien of jongvee na het hooien naar de beemden te drijven. 'Baan' is een betreden weg, een heerbaan is een grote doorgaande weg tussen twee dorpen of steden; vroeger werd de Hoogstratensebaan ook wel

Heerbaan genoemd. Ook de Rooie Weg is bij de meeste Baarlenaren bekend (en voor wie het niet weet: toen de Hoogstratensebaan werd verhard met puin, kleurde bij slecht weer het slijk rood door het gebruikte puin).

Voor Siemonsebaan wordt het al wat lastiger: het is de zandweg die vanaf De Broskens naar Baarlebrug loopt. Heel lang was er weinig bebouwing rond Baarlebrug. Wie er wel woonde, was de familie Siemons, aan de Baarlese zijde van Het Merkske. Als herinnering daaraan heeft Amalia in het rapportje 'Geen nummers maar namen' voor deze zandweg de naam Siemonsebaan voorgesteld. De familie Siemons zal er vaak overheen zijn gegaan naar hun beemden.

Zigraeck

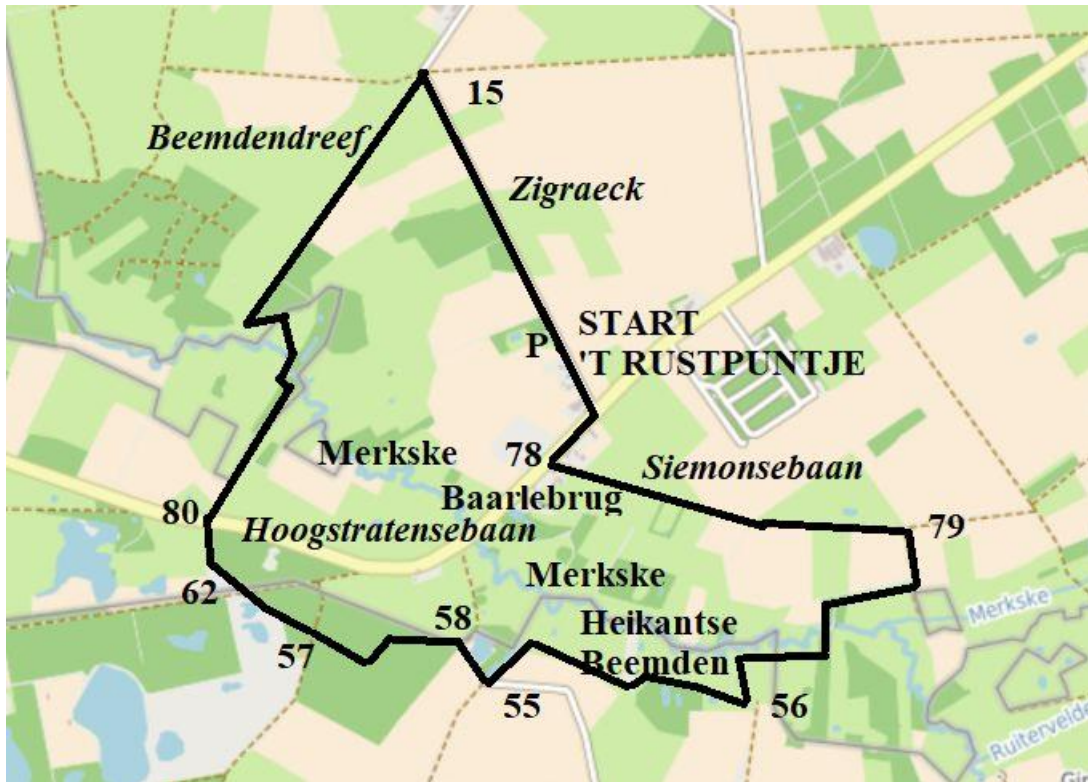
Maar wat te denken van de – toch wel heel opmerkelijke – naam Zigraeck? In 1578 wordt de Baarlebrug 'de tolbrugge tot Baerl op Zigraeck liggende over de riviere van de Markcke aldaer' genoemd. In 1493 wordt gesproken over 'beemdt op Zigermaken aan die brugge'. De oudste vermelding van het gebied waar nu de weg Zigraeck loopt dateert uit 1424: op Sigghernaec. Elke keer net wat anders geschreven, maar je herkent toch wel in het later gebruikte 'Ziggeraak' de woorden zegge en raak. Zegge, een snijgras groeit vaak in zure moerassen die hier vroeger lagen, raak verwijst naar een langgerekt gebied langs een waterloop, in dit geval dus begroeid met zeggen.

Tot 1960 was Zigraeck een zandbaan. Wanneer de gemeenteraad precies voor het eerst de naam 'Zigraeck' aan deze weg heeft toegekend, is onduidelijk. Wel weten we dat in 1977 en 1978 bij de straatnaamgeving van de wegen rond de Haldijk de naam Zigraeck is bevestigd. In de wegenlegger van 1948 wordt de weg nog 'De baan van Strumpt naar Baarlebrug' genoemd. Nu weet je wel ongeveer waar je het startpunt van dit wandelommetje – het terras bij 't Rustpuntje aan Zigraeck – kunt vinden. Het Zigraeck is een smal betonbaantje. Als je links van de weg in de richting van knooppunt 15 wandelt, kun je indien nodig gemakkelijk in de berm uitwijken.

Soms zijn de beemden zo nat dat zelfs een vlonderpad niet volstaat.

De route

Dit wandelommetje is ongeveer 7,5 km lang. Het startpunt is bij 't Rustpuntje (woensdag gesloten), Zigraeck 5. Er is een grote parkeerplaats waar je je auto veilig kunt achterlaten. Aan de overkant van de straat zie je het eerste schildje met nummer 15. Vanaf knooppunt 15 gaat het verder naar 80 – 62 – 57 – 58 – 55 – 56 – 79 – 78 en 15. Onnodig te vertellen dat je op deze route waarbij je een aantal keren (ongemerkt) de grens overgaat zowel de Brabantse als Antwerpse markering van het wandelnetwerk aantreft.

Een padje door de beemden.

De Heikantse Beemden liggen bij de Witte Kei in de gemeente Baarle-Hertog.

Het startpunt bij 't Rustpuntje ligt tussen Baarle-Nassau, Hoogstraten en Ulicoten.

Welkom op het terras.